

بافت اطراف حرم رضوی نگاه ملی می‌طلبد...

۳۰۰ نفر از علما و شخصیت ها طی نامه‌ای ۸ بندی خواستار ورود سران قوا به معضل بافت اطراف حرم شدند

طرح احیا و نوسازی بافت های فرسوده اطراف حرم مطهر رضوی در سال ۷۱ به پیشنهاد وزیر وقت مسکن و شهرسازی به عنوان طرح ملی و با هدف رفع ناآهنجاری های اجتماعی و ساختار نامناسب این محدوده از کلان شهر مشهد پیشنهاده شد، این نوسازی و بهسازی ی اطراف حرم مطهر رضوی در تاریخ ۷۴/۳/۹ در جلسه کمیسیون ماده ۵ شورای عالی شهرسازی و معماری به تصویب رسید. اکنون بعد از گذشت بیش از ۲۰ سال این طرح به

جناب حجت‌الاسلام و المسلمین آقای دکتر حسن روحانی؛ ریاست محترم جمهور
جناب آقای دکتر علی لاریجانی؛ ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
جناب آیت‌ا... آقای حاج شیخ صادق آملی لاریجانی؛ ریاست محترم قوه قضائیه

باسلام واحترام؛

مستحضردیکه در دهه‌های اخیر، وضع شهر مشهد آن چنان در حال دگرگونی است که دیگر به‌دشواری می‌توان آن را چون شهری زیارتی بازشناخت یا حتی شباهت آن را به شهری دینی دریافت. یک دلیل اساسی این بحران، تخریب بیش از چهل در صد از بافت زیارتی –تاریخی پیرامون حرم شریف رضوی است. ما امضا کنندگان این نامه، دردمندانه توجه حضرات‌عالی را، که بالاترین مقام‌های اجرایی، تقنینی و قضایی کشوریده، به چند نکته جلب می‌کنیم:

۱. برخی از شهرهای جهان، پیرامون مرکزی قوی شکل گرفته است. گاهی این مرکز، مرکز تجاری و اقتصادی است؛ گاهی مرکز فرهنگی؛ گاهی مرکز فرهنگی. تاریخی؛ گاهی مرکز طبیعی؛ و گاهی مرکز دینی (وناگزیر فرهنگی و تاریخی). پیداست که جسم و جان این شهرها از مرز کسان متأثر می‌شود. فرق است میان شهری که مرکز آن «وال استریت» و «منهتن» یا مال‌های عظیم باشد، با شهری که مرکز آن رودخانه یا دریاچه‌ای باشد، با شهری که مرکز آن مزاریک ولی... باشد.
۲. شهر مشهد در طی بیش از هزار سال بر گرد مضجع شریف حضرت علی بن موسی الرضا (ع) شکل گرفته و حتی نام آن بر گرفته از اوست. در طی قرن‌ها، هزاران هزار مؤمن و شیفتهٔ فرزند پیامبر خدا (ص) این شهر را اندک‌اندک ساخته‌اند؛ را در طی هزاران تجربه چنان برآورداند که باز یارت، با ذکر و با دیدار آن بزرگوار متناسب باشد؛ در طی سده‌ها، با خاطرات آن عجین شده‌اند، چندان که آن ترکیب‌های کالبدی که در طی این سالیان و سده‌ها پدید آمده است گویی با یادو دیدار آن بزرگوار یکی شده است.

۳. امروزه، در دنیای جدید، زندگی انسان‌ها، از جمله زندگی مردم مشهد و طرز زیستن و زیارت کردن و معیشت آنان و همهٔ ازاثر آن مضجع آن بزرگوار دگرگون شده است. هر چند ما موظفیم که بافت‌های تاریخی را بهسازی کنیم؛ آن چنان که برای زندگی بهتر و زیباتر حاضران و مسافران این شهر مناسب باشد، اما هم عقل انسان و هم تجربهٔ جهانی بازسازی و بهسازی و مرمت شهری نشان می‌دهد که بهسازی بافت‌های تاریخی باور این کردن آنها مساوی نیست. لازمهٔ بهسازی این بافت‌ها این نیست که آنها را به نام «فرسوده» از میان ببریم.

۴. تحول در بافت پیرامون حرم مطهر امری ناگزیر است؛ اما هر تحولی بر مبنای تصویری از وضع مطلوب صورت می‌گیرد. آیا تصور مطلوب ما از بافت پیرامون حرم ولی... با تصور واهی‌بان، که بافت تاریخی قدما ه اولیای خدا را در پیرامون حرمین شریفین از میان بر دند، یکی است؟ آیا تصور ما از چنین بافتی با شهرهای نوحاسته و بی‌بنیاد و پر ساختهٔ کشور‌های جنوب خلیج فارس یکسان است؟

۵. امضا کنندگان واقف‌اند که تحول در بافت‌های فرهنگی و دینی نیز آگاه‌یابدار و ماندگار است که در آن به منافع مادی هم توجه شود. اما توجه به منافع مادی همواره در تعارض با حفظ سرشت فرهنگی و معنوی این بافت‌ها نیست. متأسفانه داعیه‌داران منافع مادی در کشور ما سال‌هاست چنان وانمود می‌کنند که پیشرفت و توسعه و رفاه و نو بودن و نوزیستن در گروی نابود کردن بافت تاریخی و نشانیدن هیئت‌های شهری بی‌مایه و دنیا‌زده به جای آن است. حال آن‌که می‌توان حفظ بافت تاریخی را با منافع متعارف و متعادل مادی گرد آورد؛ می‌توان زندگی و زیارت را آسان‌تر کرد و در عین حال همهٔ فضای

چند درخواست این نامه

بن‌بست فرهنگی و اجتماعی شدید ی بر خود رکرد. مشکل اصلی این طرح ذاکید بر دانی احیای این بافت است که باعث می‌شود الزامات رعایت منافع مادی اجازه ندهد ضرورت‌های فرهنگی، اجتماعی، و معماری مورد توجه کامل قرار گیرد در حالی که مکانی با اهمیت فرهنگی، معنوی و اقتصادی اطراف حرم مطهر رضوی به اندازه ای است که ضرورت دار د با نگاهی ملی و تمدن ساز احیای این منطقه در دستور کار مسئولین جمهوری اسلامی

توقف فوری تخریب بافت پیرامون حرم مطهر؛ تشکیل کمیته ملی نجات بافت پیرامون حرم مطهر در بالاترین سطح و کوتاه‌ترین زمان ممکن؛ برار گرفتن دستورات مورخ فروردین ۱۳۸۶ مقام معظم رهبری مشتمل بر تذکراتی جدی و مبنایی بابت هر گونه طرح و اقدامی در بافت پیرامون حرم مطهر حضرت (رض) و لزوم برخورد باتخلفات، اهمال‌ها و عدم نظارت‌های صورت گرفته قبلی که وضع آشفته کنونی را سبب شده‌است

بافت اطراف حرم رضوی نگاه ملی می‌طلبد...

آسیب‌ها ناشی از نادیده گرفتن و نابود کردن حیات بافتی است که تا دیروز خاطر ه‌ساز و فرهنگ‌آفرین بود؛ بافتی که زمینهٔ تعلق خاطر و وابستگی عاطفی مردم حاضر و زائر را به شهر فراهم می‌کرد. تخریب محلات قدیم، که مجموعه‌ای آکنده از فرهنگ دینی و ملی و شبکه‌ای در هم تنیده از نهادهای مدنی و هویتی چون مساجد، حسینیه‌ها، مدارس علمیه، تکایا، بیوت علما، بازارها، حمام‌ها، گذرها و دیگر کانون‌های ارزشمند بود، شیرازهٔ هویتی شهر را گسسته است و مناره‌های هویت را در حصار برج‌های هویت‌ستیزی گرفتار نموده است. از آن مهم‌تر، کوچاندن اجباری مردم اصیل و بومی از میزان تأثیر فرهنگی و هویتی این بافت ارزشمند بسیار کاسته است؛ و اکنون بیم محو کامل آن می‌رود. وجه دیگر این آسیب‌ها، سرایت آتش این بی‌تدبیری‌ها به سراسر شهر مقدس مشهد است. در آن صورت، محلات، باغ‌ها، پارک‌ها، و حتی کوه‌ها را می‌سوزاند و باب‌هایی به نام جذب سرمایه به سوی نابودی مشهد، به منزله شهر معصوم، می‌گشاید. در آن صورت، زیارت در غوغای داد و ستد گم خواهد شد؛ بیش از هزار سال میراث معنوی شهر از میان خواهد رفت؛ و قطب معنویت ایران زمین به قطب هیا هو و پوچی و غفلت تبدیل خواهد شد. اینها مقدماتی است که اصحاب نظر می‌توانند در مورد هریک، نظر کارشناسانه و مستند خود را به محضر حضرات‌عالی عرضه کنند. بر اساس این مقدمات، ضروری است برای توقف این فاجعه که همچنان ادامه دار دوپیش از آنکه دامنهٔ فاجعه به حد جبران‌ناپذیر برسد، دستور فرماید هشت بند ذیل در کمترین زمان ممکن محقق و الزامات مدیریتی –اجرایی، تقنینی، و نظارتی– قضایی مرتب‌تر بر آنها تمهید شود:

- توقف فوری تخریب بافت پیرامون حرم مطهر رضوی؛
- تشکیل کمیته ملی نجات بافت پیرامون حرم مطهر رضوی در بالاترین سطح و کوتاه‌ترین زمان ممکن؛
- مناقرا گرفتن دستورات مورخ فروردین ۱۳۸۶ مقام معظم رهبری، مد ظله‌العالی، مشتمل بر تذکراتی جدی و مبنایی بابت هر گونه طرح و اقدامی در بافت پیرامون حرم مطهر حضرت (رض) (ع) و لزوم برخورد باتخلفات، اهمال‌ها و عدم نظارت‌های صورت گرفته قبلی که وضع آشفته کنونی را سبب شده‌است؛
- در دستور کار قرار گرفتن تثبیت ویا احیاء و بازآفرینی مجدد صدها کانون هویت‌ساز این بافت ارزشمند معنوی اعم از محلات، سکونتگاه‌ها، بیوت علما، مدارس علمیه، گذرها، راسته‌ها، بازارها و اساساً تجدید حیات مدنی بافت؛ و بعلاوه، تدوین و تصویب عاجل ضوابط حریم منظر تاریخی و فرهنگی متناسب با شأن والای حرم مطهر حضرت (رض) (ع)؛
- تغییر اساسی در سازمان مشاوره‌ای، نظارتی و اجرایی طرح‌های مربوط به بافت پیرامون حرم مطهر رضوی و اصلاح بنیادین مبانی، رویکردها و فرآیندها به جای صرفاً تغییرات جزئی در طرح‌ها و مشاورین؛
- منع و طرد رفتار با شهر زیارتی مشهد، به‌ویژه بافت پیرامونی حرم مطهر، به مثابه کالای اقتصادی و نیز نفی سیاست خودگردانی طرح و در مقابل، تخصیص منابع و اعتبارات کافی ملی و دولتی به این محدوده حساس استراتژیک و منحصر به‌ر د؛
- تدبیر امر زیارت و امور بافت پیرامون حرم مطهر رضوی در سطحی کلان و در خور جایگاه این کانون بی‌بدیل؛ و از جمله، سپردن زمام سیاستگذاری، مدیریتی و نظارتی این منطقه به متخصصان و مدیران مجرب، متدین و آگاه به جنبه‌های هویتی، اجتماعی و فرهنگی آن بار اهری و نظارت جامع و فراگیر نهاد و یا شورایی تخصصی و ملی متشکل از خبرگان؛
- مانعت از سرایت این نوع فهم غلط و هویت‌سوز از توسعه در دیگر شهرهای مذهبی و زیارتی از جمله قم و شیراز؛ و به‌ویژه جهت جلوگیری از تکرار تجربه تلخ مشهد حول حرم‌های مطهر در شهرهای مقدس نجف و کربلا.
- خدای مهربان برای شما توفیق خدمت بیشتر می‌طلبیم.

این نامه به امضای ۲۲۰ نفر از نمایندگان دهمین دوره مجلس شورای اسلامی رسیده است همچنین این نامه به امضای حضرات آیات عظام وحجج اسلام و نخبگان رسیده است

اسلامی شهر مشهد ۳۳_آقای برزو دبیربان؛ عضو شورای اسلامی شهر مشهد
۳۴_آقای محمدحسین جهانبخش؛ عضو شورای اسلامی شهر مشهد
۳۵_دکتر بر اتعلی خاکیور؛ عضو هیئت علمی گروه جغرافیای دانشگاه فردوسی مشهد و عضو شورای اسلامی شهر مشهد
۳۶_دکتر سیدحسین نوعی؛ استاد دانشگاه رئیس موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری
۳۷_دکتر محسن طبعی؛ مدیر گروه معماری دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد
۳۸_دکتر حبیب‌رجی مشهدی؛ رئیس دانشکده معماری دانشگاه فردوسی مشهد
۳۹_دکتر علی یوسفی؛ استاد دانشگاه و معاون فرهنگی و اجتماعی سابق دانشگاه فردوسی مشهد
۴۰_دکتر محسن نوغانی دخت‌پهنی؛ عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی
۴۱_مهندس رجبعلی لباغ خانیکی؛ مدیر کل پیشین اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان رضوی
۴۲_مهندس کامبیز حاجی قاسمی؛ استاد دانشکده معماری دانشگاه شهیدبشتی
۴۳_آقای غلامرضا موسوی؛ دبیر هیات ریسه شورای عالی تهیه کنندگان سینما
۴۴_دکتر محمدمهدی فتور چی؛ معاون پژوهشی موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی و علوم انسانی
۴۵_مهندس شهردار ی مشهد
۴۶_دکتر حمیدرضا ربیعی؛ رئیس مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات پیشرفته دانشگاه صنعتی شریف
۴۷_دکتر سیدعبدهاله‌ادی دانشسور؛ مدیر گروه شهرسازی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران
۴۸_دکتر علی اصغر محکی؛ عضو هیات علمی دانشکده معماری و دبیر ستاد پیشگیری از آسایشگاه اجتماعی و اعتیاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲۰_مهندس حسین امینی؛ نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی و استاذ اسبق استان سیستان و بلوچستان
۲۱_مهندس حمید عرفانیان؛ مشاور معاون وزارت راه و شهرسازی
۲۲_دکتر محمدرضا حیدرآده؛ عضو هیئت علمی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه هنر تهران
۲۳_دکتر سیاوش صابری خاکچی؛ مدیر کل پیشین حفظ واحیای بناها، بافتها و حوطه‌های تاریخی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۲۴_مهندس سهراب مشهودی؛ استاد دانشگاه و دبیر گروه شهرسازی جامعه مطباطبایی و دبیر ستاد پیشگیری از آسایشگاه اجتماعی و اعتیاد وزیر انجمن صنفی مهندسان مشاور معماری و شهرسازی
۲۵_مهندس سعید سادات‌نیا؛ عضو هیئت مدیره انجمن صنفی مهندسان مشاور معماری و شهرسازی
۲۶_مهندس جلال آزادی سلیمانیه؛ دبیر انجمن صنفی مهندسان مشاور معماری و شهرسازی
۲۸_مهندس اسماعیل توکلی مهر؛ عضو هیئت مدیره انجمن صنفی مهندسان مشاور معماری و شهرسازی
۲۹_مهندس اردلان حسینی؛ عضو هیئت مدیره انجمن صنفی مهندسان مشاور معماری و شهرسازی
۳۰_دکتر محمدرحیم‌رهنما؛ رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد
۳۱_دکتر علی سرفراز یزدی؛ رئیس اسبق دانشگاه فردوسی و نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی
۳۲_مهندس محمدرضادیمه کار؛ عضو شورای

خدمت نجات مشهد در آرد و هسته هویت و تاریخ این شهر آشفته را احیا کرد.
۷. مشهد در معرض آسیب‌های اجتماعی، فرهنگی و هویتی قرار گرفته است و بیم آن است که در آینده‌ای نه چندان دور، این آسیب‌ها گسترش یابد و نظام مادی و معنوی شهر را متلاشی کند. یک وجه این

خطر و معنویت را از میان نبرد. همچنین می‌توان به منافع مادی، ملی و سرزمینی، در طول منافع معنوی اندیشید. می‌توان به این اندیشید که زندگی بهتر برای همه مردم ایران و مسلمانان دوستدار اهل بیت (ع) در حفظ معنویت فضای مرتبط با قطب اهل بیت (ع) در این سرزمین است.

حضرات آیات عظام وحجج اسلام

۱_آیت... حاج‌شیخ مهدی مروارید؛ عضو شورای عالی حوزه علمیه خراسان عالم بر جسته
۲_آیت... سیدمحمد محمدی موسوی خلخالی؛ عالم بر جسته و استاد خارج حوزه علمیه مشهد
۳_آیت... سید جعفر سیدان؛ عالم و استاد بر جسته حوزه علمیه مشهد
۴_آیت... سیدمحمد حسینی الموسوی رنجانی؛ عالم بر جسته و استاد خارج حوزه علمیه مشهد
۵_حجت‌الاسلام والمسلمین علی اکبر الهی خراسانی؛ موسس و مدیر عامل سابق بنیاد پژوهشهای اسلامی –حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمدمهدی طباطبایی؛ استاد بر جسته اخلاق و نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی
۷_حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمدجعفر طباطبایی؛ عضو کمیسیون فرهنگ و تهذیب حوزه علمیه مشهد
۸_حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجوادنظافت یزدی؛ واعظ بر جسته دینی و مدیر مدرسه علمیه و نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی
۹_حجت‌الاسلام والمسلمین حمیدرضا باق‌آبادی؛ استاد خارج حوزه علمیه مشهد
۱۰_حجت‌الاسلام والمسلمین محمود واعظ شهیدی؛ واعظ بر جسته و استاد تبلیغ دینی
۱۱_حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجوادنظافت یزدی؛ واعظ بر جسته دینی و مدیر مدرسه علمیه حضرت مهدی (عج) مشهد
۱۲_حجت‌الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد مروارید؛ استاد بر جسته حوزه علمیه خراسان
۱۳_حجت‌الاسلام والمسلمین محمود مروی سماورچی؛ نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی و ساکن قدیمی بافت
۱۴_حجت‌الاسلام والمسلمین حسین مقدم؛ عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام شورای اسلامی
۱۵_حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی اصغر حسینی؛ امام جمعه موقت مشهد
۱۶_حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر رجبعلی بر چی؛ عضو هیات علمی جامعه المصطفی العالمیه و مدیر علمی دانشنامه امام‌رضا(ع)
۱۷_حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی الهی خراسانی؛ استاد خارج حوزه علمیه مشهد و عضو هیئت علمی بنیاد بین المللی امام رضا(ع)
۱۸_حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر غلامرضا صدیق اوری؛ عضو هیئت علمی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی
۱۹_حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحمیدواعظ لطفی؛ عضو شورای اسلامی شهر مشهد
۲۱_حجت‌الاسلام محمدجوادتغفری بنجوردی؛ تولید موقوفه مرحوم حاج محمدتقی معروف به بنجوردی و...

نخبگان کشوری

۱_دکتر عماد افروغ؛ استاد دانشگاه و نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی و عضو شورای فرهنگ عمومی کشور
۲_دکتر سیدمهدی حجت؛ قائم‌مقام سابق سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۳_مهندس سیدمحمد بشتی؛ رئیس پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۴_دکتر هادی خانیکی؛ عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی و رئیس انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات
۵_دکتر